

Rödl & Partner

LUNCH & LAW

HÜQUQİ ŞƏXSLƏRDƏ KƏNAR İDARƏÇİLİYİN TƏTBİQİ

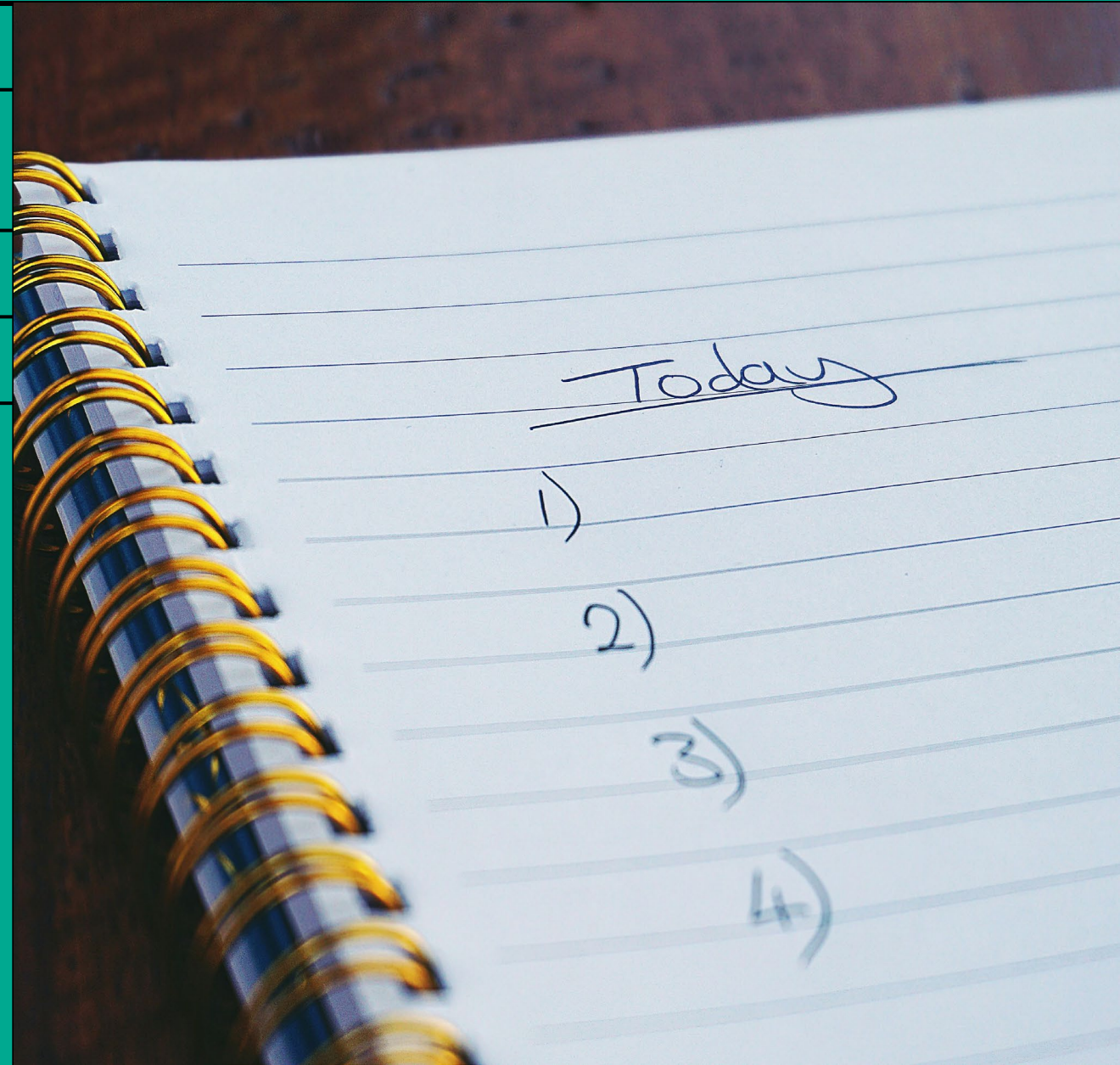
Fidan Namazova

Bakı, 10.06.2025

MÜNDƏRİCAT

- 1 Kənar idarəçilik anlayışı
- 2 Kənar idarəçilik institutunun üstünlükləri və tətbiq dairəsi
- 3 Kənar idarəçilik gələcəkdə
- 4 Suallar və şərhlər

1.1 KƏNAR İDARƏÇİLİK NƏDİR?

- Kənar idarəçilik (External Management) hüquqi şəxsin (yəni şirkətin və ya təşkilatın) **icra orqanının** funksiyalarının kənar şəxslərə tapşırılması, yəni hüquqi şəxsin idarəetməsinin birbaşa daxili strukturundan deyil, xarici və ya müstəqil peşəkar şəxslər tərəfindən həyata keçirilməsi deməkdir.
- Beləliklə, kənar idarəçi icra orqanının funksiyalarını yerinə yetirərək, hüquqi şəxsin fəaliyyətinə **cari rəhbərliyi** həyata keçirir.
- Kənar idarəçi **fiziki və ya hüquqi şəxs** ola bilər.
- İcra orqanının funksiyalarını həyata keçirdiyi üçün kənar idarəçi hüquqi şəxsin həm də **qanuni təmsilçisidir**.

1.2. KƏNAR İDARƏÇİLİK QANUNVERİCİLİKDƏ

- Azərbaycan Respublikasının Mülki Məcəlləsinin 91-2.4-cü maddəsində qeyd edilir ki, ***Cəmiyyətin nizamnaməsində nəzərdə tutulduğu halda cəmiyyətin icra orqanının səlahiyyətləri müqavilə əsasında başqa fiziki və ya hüquqi şəxslərə (kənar idarəçiyə) verilə bilər. Kənar idarəçi ilə ümumi yığıncaqda təsdiq olunan və cəmiyyətin adından ümumi yığıncaqda sədrlik edən və ya ümumi yığıncağın səlahiyyət verdiyi iştirakçılardan biri tərəfindən imzalanan müqavilə bağlanır.***

1.3. KƏNAR İDARƏÇİNİN MƏSULİYYƏTİ

- Azərbaycan Respublikasının Mülki Məcəlləsinin 91-2.5-ci maddəsinə əsasən *kənar idarəçi icra orqanı kimi cəmiyyətə münasibətdə idarəetməni **qeyri-qənaətbəxş həyata keçirməsi** nəticəsində və üçüncü şəxslərə ziyan vurduğu zərərə görə qanunvericiliklə müəyyən edilmiş qaydada məsuliyyət daşıyır.*

2.1 KƏNAR İDARƏÇİLİYİN ÜSTÜNLÜKLƏRİ

- **Peşəkar idarəetmə təcrübəsi**

Kənar idarəçilər adətən hüquq, maliyyə və idarəetmə sahəsində ixtisaslaşmış və təcrübəyə malik mütəxəssislərdir. Onların təcrübəsi sayəsində şirkətdəki problemlər daha sürətli və səmərəli şəkildə həll edilə bilər.

- **Əmək münasibətlərin tətbiqinə ehtiyac qalmır**

Kənar idarəçiliyin tətbiqinə üstünlük verilməsinin səbəblərindən bir digəri də icra orqanına münasibətdə əmək münasibətlərinin yaranmasına ehtiyac qalmamasıdır. Bu baxımdan işəgötürənin yarana biləcək xərcləri və əmək məsuliyyəti aradan qalxmış olur.

- **Krizis menecmenti**

Müflislik, maliyyə çətinlikləri və ya qanun pozuntusu zamanı kənar idarəçi vəziyyəti normallaşdırmaq üçün effektiv təhlil və tədbirlər görə bilir – çünki, o, məhz bu sahələrdə ixtisaslaşmışdır.

- **Uyğunluğun (compliance) artırılması**

Kənar idarəçilik xidmətləri çərçivəsində bir qayda olaraq həmçinin hüquqi tələblərin, lisenziya və hesabat öhdəliklərinin düzgün və vaxtında yerinə yetirilməsinə nəzarət olunur.

- **Daxili resurslara qənaət**

Şirkətin daxili hüquq və idarəetmə strukturlarını genişləndirməyə ehtiyac qalmır. Belə xidmətlərin kənar idarəçi tərəfindən göstərilməsi daha səmərəli və sərfəli ola bilər.

2.2. KƏNAR İDARƏÇİLİK İLƏ BAĞLI POTENSİAL RİSKLƏR

- **Əlavə maliyyə yükü**

Peşəkar kənar idarəçilərin xidmət haqqı yüksək ola bilər. Bu isə xüsusilə maliyyə çətinlikləri yaşayan şirkətlər üçün əlavə yükə çevrilə bilər.

- **İnformasiya çatışmazlığı**

Kənar idarəçi şirkətin daxili proseslərini dərinləndirmədiyi üçün, ilkin mərhələdə qərarların gecikməsi və ya qeyri-dəqiqliyi baş verə bilər. Bu səbəbdən düzgün məlumatlandırma və informasiya ötürülməsi bu məsələdə xüsusi önəm təşkil edir.

- **İşçi müqaviməti**

Daxili işçilər bəzən kənar şəxsin rəhbərliyi ilə işləməyə qarşı müqavimət göstərirlər. Bu, komanda işində və qərarların icrasında problemlər yarada bilər.

- **Etimad riski**

Xarici şəxsə və ya quruma kənar idarəçilik ilə bağlı səlahiyyət verildikdə, bu şəxsin dürüstlüyinə və peşəkarlığına güvənmək lazım gəlir.

3.1. KƏNAR İDARƏÇİLİYİN GƏLƏCƏYİ

- **Texnoloji inkişaf**

Bulud əsaslı platformalar, avtomatlaşdırma və real vaxt analitikası ilə kənar idarəçiliyin avtomatlaşması davam edəcək.

- **Dünya miqyasında tətbiq**

Müxtəlif bölgələrdə hüquqi tələblər fərqli olduğundan, mərkəzləşdirilmiş və dəyişkən sistemlərə ehtiyac artacağı üçün kənar idarəçiliyin tətbiqinin də artması gözlənilir.

- **Strateji prioritet**

Hüquqi şəxslərin idarə olunması artıq geri planda qalan əməliyyat deyil, strateji üstünlük, şəffaflıq və inamın göstəricisi şəklində qəbul olunur. Yeni tendensiyalar hüquqi şəxslərin kənar idarəçilik formasında idarəsinin göstərilən faktorların tətbiqində daha effektiv olduğunu göstərir.

3.2. KƏNAR İDARƏÇİLİYİN ƏHƏMİYYƏTİ

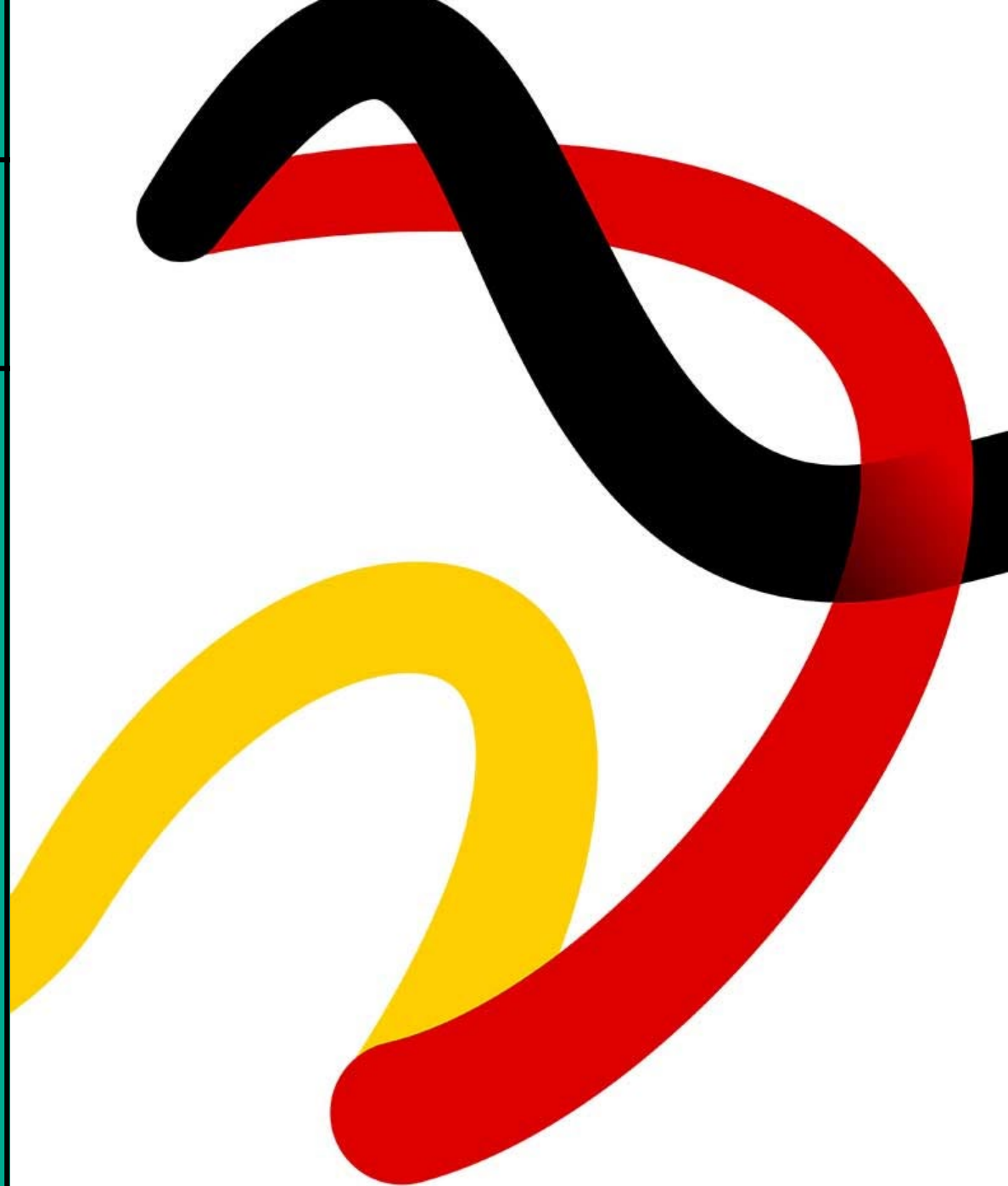
Beləliklə, hüquqi şəxslərdə kənar idarəçilik, hüquqi şəxsin **səmərəli, şəffaf və qanunlara uyğun** idarə olunmasında mühüm rol oynayır. Bu model, xüsusilə, peşəkar yanaşma və obyektiv qərarvermə ilə şirkətin **stabilliyini** təmin edir. Kənar idarəçi hüquqi, maliyyə və idarəetmə sahələrində mütəxəssis olduğu üçün risklərin azalmasına və fəaliyyətin optimallaşdırılmasına töhfə verir. Eyni zamanda, daxili resurslara qənaət edərək daha effektiv idarəetmə sistemi formalaşdırır.

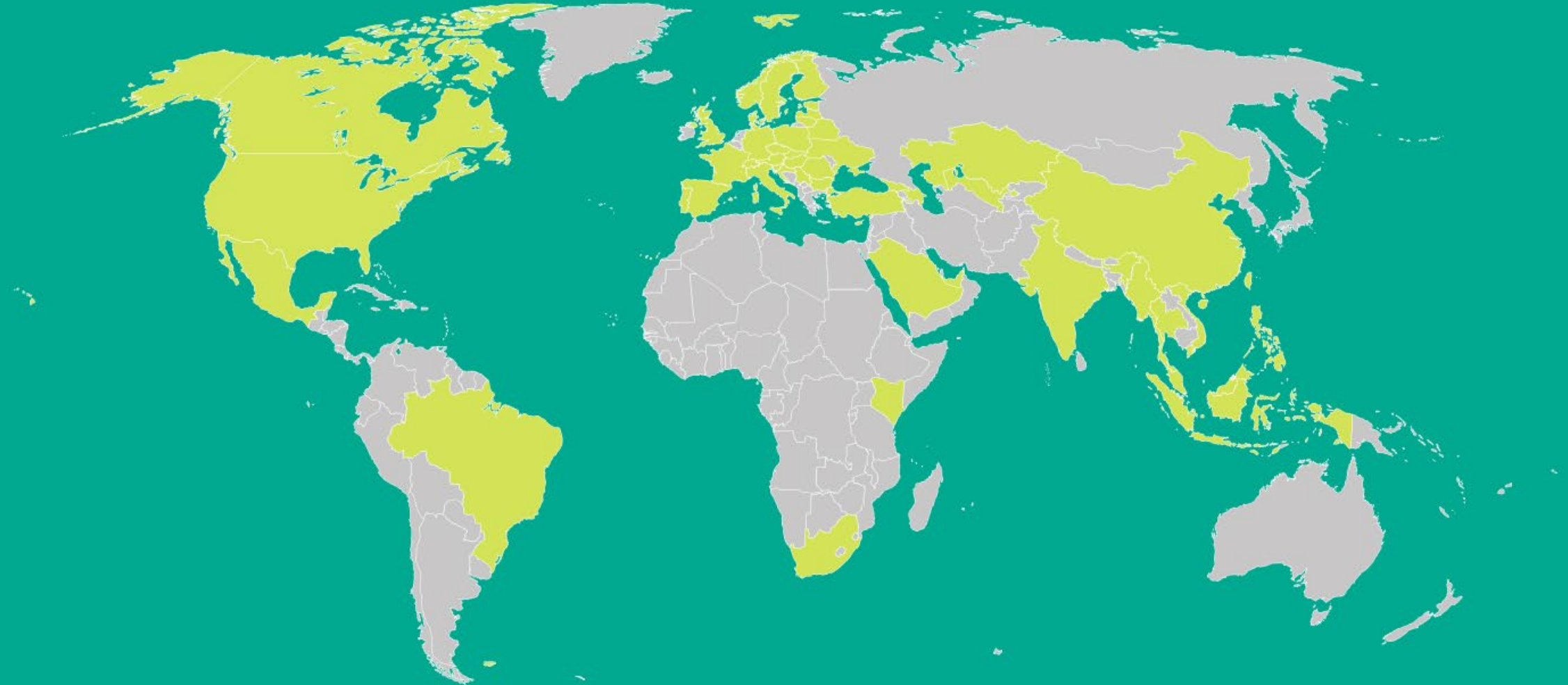
Bununla belə yuxarıdakı müsbət nəticələri əldə etmək üçün, kənar idarəçi **düzgün seçilməli**, bu sahədə təcrübəsi olan, fərqli sahələrdə fəaliyyət göstərən hüquqi şəxslərlə fəaliyyət göstərmiş kənar idarəçiyə üstünlük verilməlidir.

Kənar idarəçi institutunun effektiv tətbiqində bir digər vacib amil isə təsisçi və kənar idarəçi arasındakı **ünsiyyətin** professional, lakin sürətli qurulmasıdır ki, son nəticədə hüquqi şəxsin cari fəaliyyəti texniki məsələlərdən təsirlənməsin.

Almaniyadan başlayan uğur hekayəmiz

- Rödl and Partner **50** ölkədə **116** ofisi olan integrasiya olunmuş peşəkar xidmətlər şirkətidir. Audit, hüquq, vergi konsaltingi, idarəetmə və IT konsalting, vergi bəyannaməsi və BPO xidmətləri üzrə uğurumuz təxminən **6000** həmkarımızın fəaliyyətinin nəticəsidir.
- Roedl ənd Partner Azərbaycan Respublikasında **2013-cü ilin iyul** ayından fəaliyyət göstərir. Müştərilərimiz arasında Azərbaycanda iş aparan beynəlxalq korporasiyalar, diplomatik nümayəndəliklər və qeyri-kommersiya təşkilatları var. Bizim müxtəlif müştəri bazamız kənd təsərrüfatı, IT, maşınqayırma, pərakəndə satış kimi müxtəlif sahibkarlıq sahələrini əhatə edir.

**Diqqətiniz üçün
təşəkkürlər!**

Roedl ənd Partner MMC

Bakı, Yasamal rayonu, Bəşir Səfəroğlu 133, SAT Plaza, 5-ci mərtəbə

+994(12) 594 62 09

elchin.usub@roedl.com